

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งเนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ตามขอบข่ายงาน 5 งาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางการบริหารงาน กับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี
4. เพื่อศึกษาตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

2. สมมติฐาน

1. ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียน และจำนวนครูในโรงเรียน และปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

2. ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียน และจำนวนครูในโรงเรียน และปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ได้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หรือครูที่รับผิดชอบงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 179 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน และได้นำไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางกายภาพ โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.94

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจาก ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยไปติดตามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์และดำเนินการหาค่าทางสถิติ โดยประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package to Social Sciences for Windows)

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียน และจำนวนครูในโรงเรียน โดยหาความถี่ร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและคำบรรยาย
2. วิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางการบริหารงานกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์

และสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา

6. ผลการวิจัย

มีสาระสำคัญสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน
จำนวนนักเรียน และจำนวนครูในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัด
ปัตตานี ส่วนใหญ่อายุ 43 - 48 ปี ร้อยละ 36.87 และมีประสบการณ์การทำงาน 3 ปี ร้อยละ
32.40 ทางด้านจำนวนนักเรียนโรงเรียนส่วนใหญ่มีนักเรียน 121 - 300 คน ร้อยละ 51.96 ส่วน
จำนวนครูในโรงเรียนโรงเรียนส่วนใหญ่มีครู 4 - 10 คน ร้อยละ 53.07

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร
การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน พบว่า
โดยภาพรวมผู้บริหารปฏิบัติหรือแสดงออกตามปัจจัยการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านผู้บริหารปฏิบัติหรือแสดงออกอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี พบว่า โดยภาพรวมการบริหาร
งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประศึกษามีประสิทธิภาพ
อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางการบริหาร
งานกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี โดยมีความ
สัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ต่ำมาก

ปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการ
บริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ใน
จังหวัดปัตตานี โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการ
ให้บริการแก่ชุมชน มีความสัมพันธ์ต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการ
ประชาสัมพันธ์ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการสร้างความ

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี โดยมีความสัมพันธ์กันปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี โดยมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการแก่ชุมชน และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี โดยมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง

5. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี พบว่า

ตัวพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β) ดีที่สุด คือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 มีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 0.214 ส่วนปัจจัยที่ไม่สามารถทำนายประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ได้แก่ อายุ ประสิทธิภาพการทำงาน จำนวนนักเรียน จำนวนครูในโรงเรียน การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ ภาวะผู้นำ และบุคลิกภาพ

สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ได้ดังนี้

$$EFF = 0.214 + 0.465 (ENV) + 0.428 (REL)$$

ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี คือ สภาพแวดล้อม
ของโรงเรียน และมนุษยสัมพันธ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.769
และค่าประสิทธิภาพของการพยากรณ์ได้ร้อยละ 59.1 ($R^2 = 0.591$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.01

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ
มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน
ประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ
มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากทุก
รายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูสิทธิ์ พงษ์พานิช (2540 : 169) ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างแนวทางการติดต่อสื่อสารกับประสิทธิผลของกลุ่มในการทำงานของหัวหน้าหมวดวิชา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 พบว่า การติดต่อสื่อสารในแต่ละแบบของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 มีการติดต่อสื่อสารในแต่ละแบบอยู่ในระดับมาก และงานวิจัย
ของ สาวิตรี สัตยายุทธ์ (2534 : 109) ศึกษาการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีว
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการตัดสินใจ
สั่งการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามขอบข่ายงานที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหาร โดย
ส่วนรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล หัตถจันทร์ (2539 :
71) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น เขตการศึกษา 3 พบว่า ระดับ
พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น เขตการศึกษา 3 ในด้าน

มนุษย์สัมพันธ์ ปรากฏอยู่ในระดับมาก และวิมล หัตถจันทร์ (2539 : 70) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาศีเค้น เขตการศึกษา 3 พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาศีเค้น เขตการศึกษา 3 ในด้านภาวะผู้นำ ปรากฏอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ธิติยา จันทร์พลาบูรณ์ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีบุคลิกภาพด้านความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่นและความต้องการเป็นผู้นำอยู่ในระดับสูง ในทำนองเดียวกัน ปริญา พิมาณเมธ (2544 : 92) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายข้อพบว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารงานภายในโรงเรียน เนื่องจากการบริหารงานภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษย์สัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เข้ามาช่วยในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบกับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้ยากต่อการสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังที่ กัมภณท์ จุนโท (2536 : 115) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีลักษณะซับซ้อน เชื่องช้า ไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะประชาชนในพื้นที่มีลักษณะทางสังคมผิดแผกแตกต่างกับจังหวัดอื่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะความแตกต่างในการนับถือศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องอาศัยความสามารถที่จะนำปัจจัยทางการบริหารเหล่านั้นมาใช้บริหารโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ ดังที่ ฉกาจ ชันชู (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารประชาชนไม่ค่อยเข้าใจ ผู้บริหารควรใช้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษายาวี โดยอาจให้บุคลากรที่พูดภาษายาวีได้เป็นผู้ประสานงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี มีระดับปัจจัยการบริหารงานด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย ชื่นพระแสง (2539 : 96) ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนพฤติกรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็น่า ปัจจัยด้านการสื่อสารสนับสนุนพฤติกรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม มัดโต (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการสื่อสาร คุณลักษณะน่าเชื่อถือของผู้บังคับบัญชา และความพึงพอใจในการทำงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชา ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า พฤติกรรมการสื่อสารของผู้บังคับ บัญชาอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญประการ หนึ่งของการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จลู่่วงในการปฏิบัติ งาน กล่าวคือ การติดต่อสื่อสารทำให้มีการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร คำสั่ง ความต้องการของ แต่ละบุคคล ทำให้เข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ในการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้องรู้และเข้าใจปัญหาที่บุคลากรในโรงเรียนกำลังเผชิญอยู่เป็นอย่างดี หากการติดต่อ สื่อสารไม่ชัดเจน อาจทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียนไม่เป็นไปในทิศทางเดียว กัน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานภายในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ฉะนั้น ผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถไต่ถามข้อข้องใจ หรือความไม่เข้าใจในการ ปฏิบัติงานได้โดยเปิดเผยและโดยตรง และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีการพบปะ หรือ ติดต่อกับสื่อสารซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่งให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี มีระดับปัจจัยการบริหารงาน ด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนีย์ เรืองทรัพย์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ศรีทอง (2541 : 89) ศึกษากระบวนการตัดสินใจของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดยะลา พบว่า ระดับการปฏิบัติงานในกิจกรรมตาม กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน ตลอดจนเข้าใจถึงความสำคัญของการตัดสินใจเป็นอย่างดีและยัง สามารถนำการตัดสินใจไปใช้ปฏิบัติในการบริหารงานโรงเรียนได้เป็นอย่างดี หากการตัดสินใจ ของผู้บริหารไม่ดี อาจทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เพราะการตัดสินใจ เป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องกระทำ ดังที่ สุนทร วิเศษศรี (2539 : บทคัดย่อ) กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจนับได้ว่าเป็นพฤติกรรมหลักของการบริหารและเป็นเสมือนเครื่องมือ

ทดสอบความสามารถของผู้บริหาร หน้าที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารก็คือ หน้าที่ในการตัดสินใจสั่งการ ทั้งนี้เพราะหน้าที่ตัดสินใจสั่งการ นอกจากจะเป็นสิ่งที่ยากที่จะทำให้ถูกต้องแล้ว ยังมีผลสะท้อนไปสู่การปฏิบัติงานของทุกคนในองค์กรนั้น ๆ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย เหตุนี้อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรใด ๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้บริหารนั่นเอง ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ความสามารถ ไม่ใช่เพียงแต่ทางด้านวิชาการ หลักสูตร กฎ ระเบียบ เท่านั้น แต่จะต้องรู้และเข้าใจภารกิจของหน่วยงานด้วย สามารถวินิจฉัย แก้ปัญหา และหาทางปฏิบัติงานในบทบาทของตนเองได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี มีระดับปัจจัยการบริหารงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญโญ รัตนเมธี (2537 : 101) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 3 พบว่า พฤติกรรมกรรมการบริหารของศึกษานิเทศก์ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ เข็มพ่อง (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับทักษะการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมนุษยสัมพันธ์เป็นการแสดงออกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีสามารถร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การบริหารงานโรงเรียนนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสัมพันธ์กับบุคคลจำนวนมาก ต้องสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน เพื่อดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน และต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อดึงให้บุคลากรในโรงเรียนได้ออกไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งมีการประสานให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือกันปฏิบัติงานระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนในชุมชนอย่างเหมาะสม

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี มีระดับปัจจัยการบริหารงานด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญโญ รัตนมณี (2537 : 97) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 3 พบว่า พฤติกรรมการบริหารของศึกษานิเทศก์ด้านการเป็นผู้นำอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย นพรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ตามการรับรู้ของหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในโรงเรียนเป็นผู้ที่รับนโยบายจากผู้บริหารระดับสูง เพื่อนำมาประสานให้เกิดการปฏิบัติ รวมถึงเป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแล ให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเทคนิค วิธีการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสำคัญ ซึ่งเทคนิควิธีการในการบริหารนั้น ผู้บริหารจะต้องแสดงทักษะความสามารถทางการบริหาร ภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับบุคลากรและงานในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ดังที่ ยืดฟอง อินทโกษี (2537 : 122) กล่าวว่าไว้ว่า ความเป็นผู้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการบริหาร เพราะผู้นำเปรียบเสมือนดวงประทีปของหน่วยงาน เป็นศูนย์รวมพลังของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ความสามารถและทักษะการเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับคุณภาพของโรงเรียนเสมอ นอกจากนั้น ความเป็นผู้นำยังสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย ดังนั้น ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้มีการเตรียมตนให้มีความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และมีทักษะทางการบริหารด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำ ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.5 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี มีระดับปัจจัยการบริหารงานด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวภา บุญรัตน์ (2535 : 110) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านบุคลิกภาพผู้บริหารและครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษมีทักษะระดับที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญณะ ถนนวนทิพย์ (2539 : 95) ศึกษาการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร

โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ด้านสุขภาพ
ผู้บริหาร โรงเรียนพัฒนาตนเองอยู่ในระดับดี

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ได้ตระหนักถึงความ
สำคัญของการมีบุคลิกภาพที่ดี โดยผู้บริหาร โรงเรียนที่มีบุคลิกภาพดี สามารถทำให้ผู้ร่วมงาน
เกิดความศรัทธาและเชื่อถือ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จนกระทั่ง
งานบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพ หน่วยงานก็มีความก้าวหน้า ดังที่ อานาจ วิชยานุวัติ
(2539 : บทคัดย่อ) กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารงานที่จะส่ง
ผลให้การบริหารงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ดังนั้น ในการบริหารงานภายในโรงเรียน
ผู้บริหารจะต้องมีบุคลิกภาพดีอยู่เสมอ เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่
บุคลากรในโรงเรียนและประชาชนทั่วไป เพื่อทำให้การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นบรรลุเป้าหมายที่
วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี มีระดับปัจจัยการบริหารงาน
ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู แสงเงินอ่อน
(2540 : 137) ศึกษาความต้องการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับความ
ต้องการความก้าวหน้าของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่า ข้าราชการครูมีความต้องการสภาพแวดล้อม
ของโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เหล็กขมิ้นดี
(2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนสิ่งแวดล้อม
ศึกษาคีรีตัน ประจำปี 2541 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในบริเวณโรงเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ใน
การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในบริเวณโรงเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัด
สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ได้ให้ความสำคัญกับ
สภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพราะอาจเห็นว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และการให้ความสน
ใจของประชาชนในชุมชนเป็นอย่างมาก สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร
ในโรงเรียนและการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ดังที่ เรณู แสงเงินอ่อน (2540 :
145) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมและสภาพของงานน่าจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานมาก สภาพ
ของการทำงานที่ดีควรประกอบด้วยเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และเครื่องอำนวยความสะดวก

สะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ ฉะนั้น หากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนไม่ดี ไม่น่าสนใจ ไม่สวยงาม ไม่สะอาด อาจทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องจัดสภาพแวดล้อมให้มีสภาพที่อยู่เสมอ เพื่อความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนกับประชาชนในชุมชน และประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน ดังที่ วิทยา เกื้อดวง (2542 : 91) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีบริเวณสะอาดสวยงาม และมีสนามสำหรับนักเรียนออกกำลังกาย สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก

2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ตามขอบข่ายงาน 5 งาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย บุญเติม (2536 : 70) ศึกษาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเป็นงานที่คอยสนับสนุนส่งเสริมงานด้านอื่น ๆ อีก 5 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน และงานอาคารสถานที่ ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งชุมชนยังให้ความสนใจในการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน คอยให้ความช่วยเหลือและสอดคล้องดูแลการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนและ การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และน่าจะมาจากการที่ผู้บริหาร โรงเรียนต้องบริหารงานอยู่ภายใต้ภาวะและเงื่อนไขที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม ซึ่งแตกต่างกันทั้งในเรื่องของภาษา วัฒนธรรม ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนควรใช้เวลาในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อมุ่งพัฒนางานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนมากขึ้น ดังที่

กัมภณท์ จุนโท (2536 : 165) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความเสียสละสูง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกัน จึงทำให้การบริหารงานด้านนี้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจวร เภฏฐะ (2540 : 107) ศึกษาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตดาวรรณ์ ดิประสิทธิ์ปัญญา (2543 : 55) ศึกษาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเซนต์หลุยส์ พบว่า การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นงานที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันดี และเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างหน่วยงานกับประชาชนในชุมชน ซึ่งการประชาสัมพันธ์ที่ดีและต่อเนื่อง จะทำให้การบริหารงานในโรงเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เพราะ โรงเรียนแจ้งข้อมูล ข่าวสาร ให้ชุมชนทราบถึงการปฏิบัติงานของโรงเรียนอยู่ตลอด และทำให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ดังนั้น ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้วิธีการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ เปลี่ยนแปลงวิธีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้พบเห็นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น เพื่อทำให้ชุมชนได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างรวดเร็วและถูกต้อง จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้การปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ หุ่นตาใน (2543 : 52) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดกระบี่ พบว่า มีการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้บริการแก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจวร เภฏฐะ (2540 : 108) ศึกษาการดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ด้านการให้บริการชุมชน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ภายในโรงเรียนที่มีความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนอย่างทั่วถึง จึงทำให้โรงเรียนกับชุมชนให้ความร่วมมือกันในการบริการความต้องการซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่าตามสภาพความเป็นจริงโรงเรียนบางแห่งยังขาดอาคารสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการของชุมชน แต่ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้มีการวางแผนในการให้บริการแก่ชุมชนไว้อย่างชัดเจน พร้อมกับมีความจริงใจในการให้บริการก็จะทำให้การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สังวร เภฏฐะ (2540 : 108) ศึกษาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ด้านการเป็นผู้นำและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตดาวรรณ์ ศีประสิทธิ์ปัญญา (2543 : 55) ศึกษาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเซนต์หลุยส์ พบว่า การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของชุมชนอย่างมากที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างประโยชน์ร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาชุมชนและการศึกษาของโรงเรียน โดยมีการดำเนินงานในด้านนี้คือ ได้รับเชิญให้เป็นกรรมการร่วมในการจัดงานในชุมชน เข้าร่วมงานในชุมชนตามโอกาสต่าง ๆ และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนออกไปร่วมกิจกรรมของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในโรงเรียนมีทั้งความรู้ความสามารถที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากสถาบันการศึกษา เพื่อให้เป็นแม่พิมพ์ที่มีคุณภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี จึงมีลักษณะของการเป็นผู้นำทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ ทำให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน และโรงเรียนยังเป็นแหล่งที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมรวมทั้งฟื้นฟู และรักษาวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ให้กับเยาวชนในชุมชนได้ จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้การบริหารงานด้านนี้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิศ พิมลจินดา (2544 : 55) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่า การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียน โดยได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมวางแผนงานการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานภายในโรงเรียน เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน การดำเนินงานต้องตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาศึกษา และคอยให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ดังที่สังวร เษฏฐะ (2540 : 116) กล่าวว่า โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งสองฝ่ายเพื่อประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาชุมชนและการศึกษาของโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง และน่าจะเป็นสาเหตุให้การบริหารงานด้านนี้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย บุญเติม (2536 : 70) ศึกษาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ด้านการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานของโรงเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ถึงจะประสบความสำเร็จได้ หากโรงเรียนดำเนินกิจกรรมแต่เพียงลำพังอาจทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและหน่วยงานอื่น ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานอื่น ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจในการสร้างความสัมพันธ์

กับชุมชนและหน่วยงานอื่นให้มากขึ้น โดยการกำหนดบทบาทของบุคลากรในโรงเรียนในการ
ร่วมกิจกรรมกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ทำให้ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ มีการติดต่อสื่อสาร พบปะแลกเปลี่ยน ประสานสัมพันธ์กัน ซึ่งก่อ
ให้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความต้องการของชุมชนและหน่วยงานอื่น และน่าจะเป็น
สาเหตุให้การบริหารงานด้านนี้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน
จำนวนนักเรียน และจำนวนครูในโรงเรียน และปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่
การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของ
โรงเรียน กับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์
ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ระหว่าง
กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านประสบการณ์การทำงาน ด้าน
จำนวนนักเรียน และด้านจำนวนครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก ส่วนปัจจัยด้านอายุ มี
ความสัมพันธ์ทางลบ กับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งผลปรากฏว่าไม่เกินไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัย
ทางกายภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียน และจำนวนครูในโรงเรียน
และปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ
บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการ
บริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ใน
จังหวัดปัตตานี สามารถอธิบายเป็นรายปัจจัย ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านอายุ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิภาพ
การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ใน
จังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริยาภรณ์ อัครดำรงชัย (2540 : บทคัดย่อ)
ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑล
จันทบุรี พบว่า ลักษณะบุคคลด้านอายุมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อ องค์การของครู
โรงเรียนคาทอลิก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล หัตถ์จางค์ (2539 : (4)) ศึกษา
พฤติกรรมการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น เขตการศึกษา 3 พบว่า พฤติกรรมการ

บริหารของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น เขตการศึกษา 3 ที่มีอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันในด้านมนุษยสัมพันธ์

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นงานที่ต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ และไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้บริหารที่มีอายุมากหรือปฏิบัติงานมานานเกิดความเบื่อหน่าย ในทางกลับกันผู้บริหารที่มีอายุน้อยและเพิ่งเริ่มปฏิบัติงานจะมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากกว่า ดังที่ วิมล หัตถ์จางค์ (2539 : 75) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีความต้องการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งน่าจะให้ความสนใจในเรื่องของบุคลิกของตนเองเพื่อสร้างทีมงานมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และสอดคล้องกับ ศิริ พีรประภา (2534 : 177) กล่าวว่า ครูวิชาการสำนักงานที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี กลับมีความต้องการในการร่วมประสานสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31 - 45 ปี ลักษณะเช่นนี้อาจเป็นไปได้ในกลุ่มนี้ที่อาจมีช่องทางของความหวังในความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานได้ จึงกลุ่มที่มีอายุสูงกว่านี้ได้ประสบความสำเร็จมาแล้ว

3.2 ใจวิจัยด้านประสพการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยุทธ์ โขจืด (2537 : 137) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในชนบทในจังหวัดปัตตานี พบว่า ประสพการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรินทร์ แก้ววิจิตร (2537 : 120) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่า ประสพการณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยหลักการทั่ว ๆ ไปแล้ว ไม่ว่าจะเห็นงานประเภทใดก็ตาม ประสพการณ์มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน โดยคนที่มิได้ประสพการณ์สูงหรือประสพการณ์มากกว่าย่อมจะปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่มิได้ประสพการณ์น้อย

ซึ่งข้อสนับสนุนในเรื่องนี้จะเห็นได้จากการประกาศรับสมัครงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะกำหนดหรือระบุประสบการณ์การทำงานไว้ด้วย เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพ ดังที่ เสนาเดิยาว (2532 : 170) กล่าวว่า ผู้ที่จะเป็นนักบริหารได้ดีจะต้องมีการศึกษาอบรมและมีประสบการณ์มาก่อน และสอดคล้องกับ นพพงศ์ เหมทานนท์ (2536 : 108) กล่าวว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน 10 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประสบการณ์การทำงานมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์น้อย ควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เทียบเท่ากับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่มากกว่า เพื่อที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน

3.3 ปัจจัยด้านจำนวนนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสุทธิ ราตรี (2532 : 123) ศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับความสำเร็ของ โรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรจง สระทอง (2536 : ข) ศึกษาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จังหวัดปัตตานี พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า จำนวนนักเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจะได้รับงบประมาณหรือทรัพยากรมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้น ๆ ดังนั้น จำนวนนักเรียนก็มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ดังที่ ศิลปชัย ผลกล้า (2540 : 68) กล่าวว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อริยุ ก้าวพานิช (2535 : 91) กล่าวว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการได้รับความสนับสนุนจากชุมชน จากการให้ข้อมูลของครูอาจารย์ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับความสนับสนุนจากชุมชน

มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จำนวนนักเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานภายในโรงเรียนของผู้บริหาร เพราะถ้าจำนวนนักเรียนน้อยโรงเรียนก็จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับงบประมาณและทรัพยากรมาสนับสนุนน้อย แต่อาจมีข้อดีที่มีปัญหาในการบริหารงานน้อย ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากก็จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้รับงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนมากทำให้การบริหารงานสะดวกขึ้น แต่ก็อาจมีปัญหาในการบริหารงานมากขึ้นด้วยเช่นกัน จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้จำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน

3.4 ปัจจัยด้านจำนวนครูในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยุทธ์ โขจืด (2537 : 140) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในชนบทในจังหวัดปัตตานี พบว่า จำนวนครูในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในชนบท

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานของโรงเรียนหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตามจะให้ประสบผลสำเร็จหรือจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น ๆ จะต้องมีจำนวนบุคลากรหรืออัตรากำลังที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน หากโรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย อาจทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังที่ ประยุทธ์ โขจืด (2537 : 142) กล่าวว่า โรงเรียนหรือหน่วยงานใดก็ตามมีอัตรากำลังหรือจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ การที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ในหน่วยงานนั้น ๆ ให้สำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ย่อมเป็นการยาก และ บรรจง ธรรมทอง (2536 : 110) กล่าวว่า สาเหตุหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานก็คือ อัตรากำลังของบุคลากรในการดำรงตำแหน่งมีไม่เพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรอัตรากำลังของครูให้กระจายไปสู่สถานที่ที่มีความสำคัญ และสอดคล้องกับ ลอกจ ชันชู (2544 : 108) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากบุคลากรมีไม่เพียงพอ ทำให้ครูมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนบุคลากรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของงานในการดำเนินงานของโรงเรียน จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้จำนวนครูมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.5 ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม มัดโต (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารคุณลักษณะน่าเชื่อถือของผู้บังคับบัญชา และความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า พฤติกรรมการสื่อสารของผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งเพชร บุญทศ (2540 : 150) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารกับผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยการสาธารณสุขสุพรรณบุรี พบว่า การติดต่อสื่อสารของผู้บริหารกับผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยการสาธารณสุขสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของบุคลากร ซึ่งปฏิบัติงานในแต่ละหมวดวิชา มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การติดต่อสื่อสารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในกระบวนการบริหารที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และเป็นเครื่องมือที่จะนำพาการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ผู้บริหารโรงเรียนวางไว้ ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความรู้ซึ่งในเรื่องการติดต่อสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนให้เข้าใจถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร ซึ่งในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้และเข้าใจปัญหาที่บุคลากรกำลังเผชิญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้การปฏิบัติงานถูกต้องและเข้าใจตรงกัน หากการติดต่อสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพก็ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพด้วย ดังนั้น ถ้าการสื่อสารไม่ชัดเจนผู้บริหารโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถได้ถามได้ทันที เพื่อความชัดเจนและเข้าใจตรงกันและเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3.6 ปัจจัยด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลัญชัย ชื่นพระแสง (2539 : 96) ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนพฤติกรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยด้านการตัดสินใจทั้งภาพรวมและรายชื่อสนับสนุนพฤติกรรมองค์การในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ นเรศ ยูนประยงค์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาการให้ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารงาน

ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า ลักษณะการให้ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ ผู้บริหารร่วมปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งหมดแล้วร่วมกันตัดสินใจ

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การตัดสินใจเป็นหน้าที่ที่สำคัญในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กล่าวคือผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำการตัดสินใจมาใช้กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้กับบุคลากรในโรงเรียนและผู้ร่วมงานอื่น ๆ ให้ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานให้ไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ สมยศ นาวีการ (2545 : 289) กล่าวว่า กิจกรรมที่ผู้บริหารต้องเกี่ยวข้องมากที่สุดอย่างหนึ่งในขณะปฏิบัติงานคือการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย กีสุขพันธ์ (2538 : 219) กล่าวว่า ในการทำงานทุกระดับย่อมต้องมีการตัดสินใจทั้งสิ้น การตัดสินใจที่เกิดขึ้นย่อมมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับใดก็ตามการตัดสินใจคงจะต้องเลือกวิธีดำเนินการหรือทางเลือกที่เป็นไปได้มากที่สุดในการแก้ปัญหาให้ได้ผลตามที่ต้องการ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้และเข้าใจในภารกิจของโรงเรียน สามารถวินิจฉัยปัญหา แก้ปัญหา และปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองได้อย่างชัดเจน เพื่อสนับสนุนให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการตัดสินใจที่ดีก็จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

3.7 ปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา รัตนมณี (2537 : 108) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษาริการอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานด้านการมีมนุษยสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษาริการอำเภอ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพจิตร รักษาธรรม (2544 : 90) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับประสิทธิภาพการบริหารโครงการของศึกษาริการอำเภอในภาคใต้ พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารโครงการของศึกษาริการอำเภอในภาคใต้

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทั้งเงิน คน วัสดุ อุปกรณ์ และ

วิธีการบริหาร จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนที่ต้องแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุน การบริหารงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าในการบริหารงานหรือการ ปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามผู้บริหารไม่อาจทำงานคนเดียวให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้ จึงจำเป็นจะต้องรู้จักใช้คน รู้จักวิธีประสานงาน และประสานปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ทำงาน โดยเฉพาะการประสานงานกับบุคคล ดังนั้น ในการทำงานกับบุคคลจะให้เกิดผลดี จำเป็นต้องอาศัยความสามารถทางด้านมนุษยสัมพันธ์เพื่อเป็นเครื่องมือที่ทำให้การบริหารงานมี ประสิทธิภาพ ดังที่ จรูญ ทองถาวร (2531 : 4) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการ สร้างน้ำใจและผลงาน งานจะดำเนินไปด้วยความราบรื่นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับหลักการใช้ มนุษยสัมพันธ์ได้ดีและถูกต้องเพียงใดหรือไม่ ทั้งนี้เพราะมนุษยสัมพันธ์จะช่วยส่งเสริมการ ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นหมู่คณะมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

3.8 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิ ภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย นพรัตน์ (2539 : 148) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการ ศึกษา 12 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา รัตนมณี (2537 : 97) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของศึกษาริการอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเฝ้าผู้นำกับประ สิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษาริการอำเภอในเขตการศึกษา 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถแสดงพฤติ กรรมภาวะผู้นำเป็นประจำในการบริหาร โรงเรียน จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานตามกระบวนการ บริหารมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ และอาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความ สามารถ สามารถแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องสัมพันธ์กันกับ การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงาน โดยแสดงความสัมพันธ์ทางการบริหารกับบุคลากร ภายในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีความสัมพันธ์อันดี มีความไว้วางใจยกย่องนับถือซึ่งกัน และกัน มีความรักใคร่กลมเกลียวกันระหว่างการปฏิบัติงาน หรือผู้บริหาร โรงเรียนอาจให้ อำนาจการบังคับบัญชา กำหนดงานให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน แจกแจงวิธีการทำงาน มี

การติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแลงานในความรับผิดชอบให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง เป็นสาเหตุให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ด้วย ดังที่ ยีตฟอง อินทโกษี (2537 : 122) กล่าวว่า ผู้นำเปรียบเสมือนดวงประทีปของหน่วยงาน เป็นศูนย์รวมพลังของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ความสามารถและทักษะการเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพของโรงเรียนเสมอ

3.9 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดไทรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภาภย์ อนันต์ชื่นสุข (2541 : 112) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับประสิทธิผลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 12 พบว่า บุคลิกภาพโดยรวมและรายด้านของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 12 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณพร หุทธิยถาวร (2542 : 96) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า บุคลิกภาพทุกด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำทุกมิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะภายนอกที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้จากตัวของผู้บริหาร ซึ่งหากผู้บริหารโรงเรียนมีบุคลิกภาพดี สามารถทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อถือศรัทธา ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จนกระทั่งงานบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด หน่วยงานก็มีความเจริญก้าวหน้า ในทางตรงข้ามหากผู้บริหารมีบุคลิกภาพไม่ดี ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ ก็จะทำให้ผู้ร่วมงานไม่เต็มใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จะส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรหมั่นดูแล เอาใจใส่ กับบุคลิกภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน ดังที่ อานาจ วิชานูวัตติ (2539 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ในภาคเอกชน การบริหารงานต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน การบริหารงานสำเร็จเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของผู้นำอยู่เสมอ ทำให้สามารถส่งผลให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ

3.10 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญา พิมาณแมน (2544 : 114) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู แสงเงินอ่อน (2540 : 143) ศึกษาความต้องการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการความก้าวหน้าของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่า ความต้องการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการความก้าวหน้าของข้าราชการครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และมีวัสดุอุปกรณ์พร้อมทุกอย่างสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนและประชาชนในชุมชนอย่างเต็มที่ จึงนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ เรณู แสงเงินอ่อน (2540 : 145) กล่าวว่า ความพอใจในการปฏิบัติงานนั้นนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงานที่ดีแล้ว สภาพแวดล้อมและสภาพของงานนับว่ามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานมาก สภาพของการทำงานที่ดีควรประกอบด้วยเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ ดังนั้น การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนให้ได้ ก็จะทำให้การดำเนินงานด้านนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. เพื่อศึกษาตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัย 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 0.214 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 59 ซึ่งปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน จำนวนนักเรียน และจำนวนครู ในโรงเรียน และปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สามารถเป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานีได้

ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานีได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวรัตน์ โทณผลิน (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้าโรงเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อาคารและสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนมีการดูแลรักษาความสะอาดของอาคารสถานที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา เกื้อดวง (2542 : 91) ศึกษาองค์ประกอบที่สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นของครูประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ครูโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนที่มีบริเวณสะอาดสวยงาม และมีสนามสำหรับนักเรียนออกกำลังกาย สนับสนุนการได้รับรางวัลดีเด่นอย่างมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนถือเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นได้ จับต้องได้ ประชาชนในชุมชนผ่านไปผ่านมาสามารถจะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นอย่างไร ซึ่งหากการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมีความสะอาด เรียบร้อย สวยงาม มีความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นที่น่าสนใจและชื่นชมของประชาชนในชุมชน ทำให้ประชาชนในชุมชนมีความ

ยินดีให้ความร่วมมือและพร้อมที่จะช่วยเหลืองานของโรงเรียนตลอดเวลา จึงน่าจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งในทางตรงกันข้ามหากการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่ดี ก็ทำให้ประชาชนชุมชนไม่สนใจ ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน น่าจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีประสิทธิภาพต่ำลง จึงทำให้ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้

ปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีตพงษ์ อินทโกษี (2537 : 123) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดยะลา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยด้านมนุษยสัมพันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองรัตน์ รตโนภาส (2540 : 157) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของหัวหน้าศูนย์กับประสิทธิผลของศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอในเขตภาคตะวันออก พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลงานโดยรวม

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ฉะนั้น ในการบริหารงานโรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายๆ ฝ่าย ทั้งบุคลากรในโรงเรียนและประชาชนในชุมชน ดังที่ วันทนา เมืองจันทร์ (2543 : 13) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการบริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จทุกคนจะเข้าสังคมกับบุคลากร อาจารย์ นักเรียน ประชาชน ได้ อย่างเหมาะสม ดังนั้น การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานงานกับทุกคน ทุกคนก็เต็มใจช่วยเหลืองานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้การบริหารงานโรงเรียนมีประสิทธิภาพเต็มที่ และจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย ดังที่ ราศรี ภูมิ (2530 : 2) กล่าวว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารจะช่วยสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ประกอบด้วย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ และด้านสภาพแวดล้อม ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกรายด้าน อย่างไรก็ตามผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยเน้นด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเร่งพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น โดยเฉพาะการจัดให้มีอาคารประกอบเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เช่น เรือนเพาะชำ อาคารเอนกประสงค์ และการจัดให้มีที่นั่งพักผ่อนเพียงพอแก่นักเรียน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหารโรงเรียนควรมีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายทางการศึกษาที่มีอยู่เสมอ เพื่อให้การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นที่การพัฒนา งานด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ในส่วนของการจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนออกเผยแพร่แก่ผู้ปกครองและชุมชน และงานด้านการให้บริการแก่ชุมชน ในส่วนของการให้บริการด้านความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ แก่ชุมชน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางกายภาพกับประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยทางการบริหารงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ฉะนั้น ผู้บริหารควรให้ความสนใจปัจจัยทางการบริหารงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ มนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพราะจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน หากพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริหารควรให้ความสนใจในการพัฒนาและปรับปรุงด้านการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำ และการตัดสินใจ เนื่องจากมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และด้านมนุษยสัมพันธ์ ฉะนั้น ผู้บริหารควรเอาใจใส่ปัจจัยเหล่านี้ ให้มาก เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผู้บริหารควรเอาใจใส่ปรับปรุงการจัดให้มีอาคารประกอบเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการจัดให้มีที่นั่งพักผ่อนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควร เอาใจใส่ปรับปรุงการไกล่เกลี่ยปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ของผู้ได้บังคับบัญชาให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน และการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชาทั้งเรื่องงานและเรื่อง ส่วนตัวอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัย ทั้ง 10 ด้าน ที่ผู้วิจัยศึกษาไว้แล้ว เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่าปัจจัยทั้ง 10 ด้านที่ศึกษาแล้ว

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของ ผู้บริหาร เช่น งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงาน อาคารสถานที่ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานด้านอื่น ๆ มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา หรือทำการศึกษาวิจัยในจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ ไกลเคียง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างของประสิทธิภาพการบริหารงานความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร

2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านลึกยิ่งขึ้น